

**Uchwała nr
Rady Gminy Markowa**

z dnia

w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych w Gminie Markowa na lata 2025-2027

Na podstawie art. 4 ust. 1 i ust. 2, art. 5 ust 1-4, art. 7 ust. 1-2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U z 2019 r. poz. 1818), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.)

Rada Gminy Markowa uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Program Usług Społecznych w Gminie Markowa na lata 2025-2027 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Realizację uchwały powierza się Dyrektorowi Centrum Usług Społecznych w Markowej.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego.

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Gminy Markowa z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych

w Gminie Markowa na lata 2025-2027.

PROGRAM USŁUG SPOŁECZNYCH

w Gminie Markowa
na lata 2025-2027

Markowa 2025

Spis treści

1. Definicje	3
2. Nazwa i cel programu.....	3
3. Okres realizacji programu	4
4. Potrzeby uzasadniające realizację programu	4
5. Charakterystyka osób objętych programem	12
6. Usługi społeczne realizowane w ramach programu usług społecznych	12
7. Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie	14
8. Opłaty i ulgi na usługi społeczne.....	15
9. Sposób dokumentowania spełniania warunków do zakwalifikowania do usług społecznych określonych w Programie	15
10. Dane osobowe	16
11. Organizacja programu usług społecznych i etapy jego realizacji.....	16
12. Sposób monitorowania i oceny programu usług społecznych oraz mierniki efektywności jego realizacji	17
13. Budżet programu oraz źródła jego finansowania	18

1. Definicje

1. **Projekt** – projekt „Centrum Usług Społecznych w Markowej” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, PRIORYTET 7 FEPK.07 Kapitał ludzki gotowy do zmian DZIAŁANIE 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej.
2. **Usługi społeczne** – usługi w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.
3. **Mieszkaniec Gminy Markowa** – osoba zamieszkująca na terenie Gminy Markowa.
4. **Osoba korzystająca z usług społecznych** – osoba spełniająca kryteria i warunki kwalifikowania, określone w Programie usług społecznych i której przyznano prawo do skorzystania z ww. usług
5. **Wnioskodawca** – osoba składająca wniosek o zakwalifikowanie do korzystania z usług społecznych (np. osoba, która będzie korzystała z usług, przedstawiciel ustawowy, opiekun faktyczny).
6. **Opiekun faktyczny/nieformalny** - osoba opiekująca się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niebędąca opiekunem formalnym (zawodowym) i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
7. **Osoba z niepełnosprawnością (OzN)** – osoba legitymująca się orzeczeniem o lekkim, umiarkowanym, znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub równoważnym do wyżej wymienionych.
8. **Osoba niesamodzielną** – osoba, która potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w zakresie stwierdzonej niemożności wykonania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.
9. **Zakres usług** – działania wynikające z zakresu określonego w art. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, zgodnie z zapisami Statutu Centrum Usług Społecznych.
10. **Diagnoza** – Diagnoza potrzeb i potencjałów społeczności lokalnej Gminy Markowa – zrealizowana na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej.

2. Nazwa i cel programu

Nazwa Programu: „Centrum Usług Społecznych w Markowej”

Cel:

Głównym celem utworzenia Programu Usług Społecznych w Markowej w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych w Markowej” Priorytet nr FEPK.07 „Kapitał ludzki gotowy do zmian”, Działania 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 jest zwiększenie dostępności usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców.

Zadaniem Centrum będzie realizacja wspomnianych usług w sposób skoordynowany i spersonalizowany. Będzie więc ono odpowiadało za zwiększenie dostępu do zintegrowanych i kompleksowych usług społecznych odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej, oraz za integrację usług społecznych, rozproszonych obecnie w różnych podsystemach. Umożliwi to bardziej efektywne wykorzystanie lokalnej infrastruktury usługowej i tym samym skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Centrum Usług Społecznych zostało utworzone poprzez przekształcenie funkcjonującego w gminie ośrodka pomocy społecznej w Centrum. Integralnym elementem działalności CUS jest diagnozowanie potrzeb członków społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych oraz określenie potencjału instytucjonalnego i społecznego lokalnych jednostek samorządowych.

Zasady tworzenia i realizacji oraz tryb i sposób Programu Usług Społecznych określa ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U. 2019 r. poz. 1818).

3. Okres realizacji programu

Program Usług Społecznych w Gminie Markowa będzie realizowany w 2025-2027 roku.

4. Potrzeby uzasadniające realizację programu

W związku z art. 21 ust 2 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych podstawą opracowania Programu Usług Społecznych w Gminie Markowa jest dokument pt. Diagnoza potrzeb i potencjałów społeczności lokalne Gminy Markowa – zrealizowana na potrzebę organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej powstała w wyniku realizacji jednego z kluczowych zadań jakie wynikają z idei CUS, tj. diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych – opracowanej na okres 5 lat – podlegającej aktualizacji w przypadku istotnej zmiany wniosków wynikających z rozeznania potrzeb. W badaniach wykorzystano takie metod badawcze jak: problem badawczy 1 – tzw. badania „zza biurka (z ang. *Desk Research*) , klasyczny wywiad indywidualny (z ang. *Paper And Pencil Interview*) oraz zogniskowany wywiad grupowy (z ang. *Focus Group Interview*). Odpowiednio do wybranych metod badawczych zastosowano dobór próby celowy (analiza DR – źródła / dokumenty zastane oraz FGI – dobór respondentów o cechach socjodemograficznych określonych na podstawie problematyki badawczej), a także prosty dobór losowy (PAPI – zgodnie z wymogami Zleceniodawcy 180 losowo dobranych mieszkańców Gminy Markowa). Wskazana diagnoza przeprowadzona została w okresie luty-kwiecień 2025 r. przez firmę Explicator Research & Consulting. Autorem raportu z badań diagnostycznych jest dr Wojciech Broszkiewicz. Celem diagnozy było dostarczenie władzom Gminy Markowa informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych. W proces diagnozowania została włączona lokalna społeczność, która miała realny wpływ na przebieg tego procesu.

Mając na uwadze opracowanie Programu Usług Społecznych w Gminie Markowa dokonano analizy potencjałów i potrzeb społeczności lokalnej w Gminie Markowa – analiza SWOT. Przywołując rekomendacje zawarte w raporcie z badań diagnostycznych wskazać należy zatem na istnienie szeregu mocnych stron jakimi może poszczycić się Gmina Markowa. Mowa tu m.in

o walorach krajobrazowych i klimatycznych, dobrze rozwiniętej infrastrukturze usługowo-handlowej, a także na działalność instytucji publicznych oraz liderów społecznych. Problemy z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Markowa to m.in. kwestie związane z ukształtowaniem terenu – problematyczne w okresie zimowym oraz z komunikacją publiczną, brak możliwości rozwoju osobistego. To również problem z brakiem aktywności wolontariackiej mieszkańców odpowiadającej zapotrzebowaniu, brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, brak możliwości rozwoju osobistego, brak specjalistycznej opieki medycznej, szczególnie dla osób starszych, brak odpowiadającej potrzebom liczby miejsc w Klubie Seniora. Natomiast możliwości jakie niosą nadzieję na poprawę poziomu zaspokajania lokalnych potrzeb społecznych wiążą się m. in. z powstaniem CUS i zwiększeniu dostępności usług społecznych, powstaniem Klubu Samopomocy, programami skierowanymi do Społeczności Lokalnej. Uczestnicy badań diagnostycznych wskazali także na szereg zagrożeń mogących uniemożliwić szansę na rozwój gminy, wśród których przede wszystkim wspomniano o starzejącym się społeczeństwie, braku środków finansowych na realizację działań, brak odpowiedniej ilości osób zaangażowanych.

Potencjały i potrzeby społeczności lokalnej w Gminie Markowa – analiza SWOT

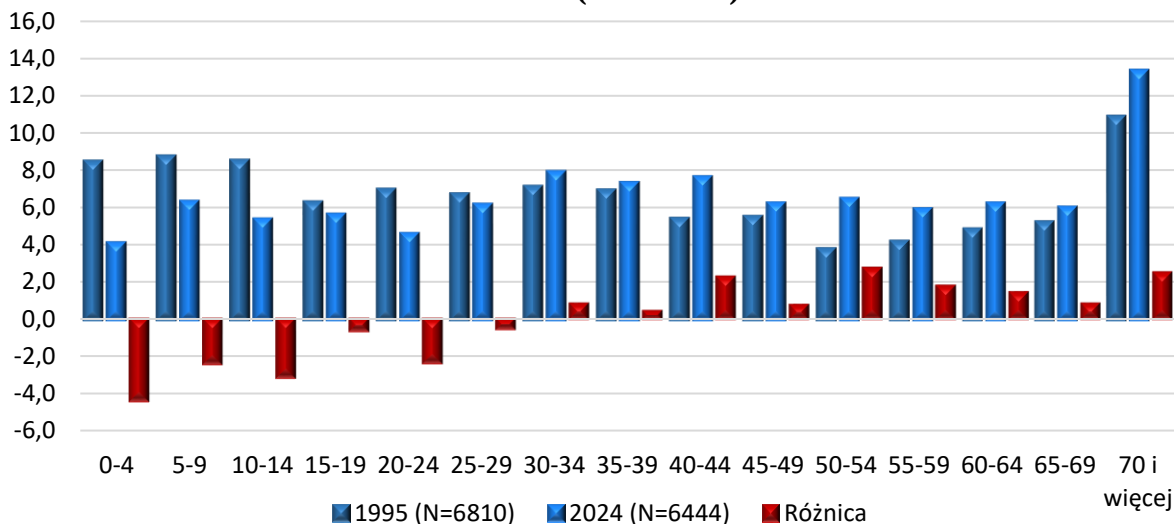
	Mocne strony	Słabe strony	
Obiektywne	– walory krajobrazowe i klimatyczne; – dostęp do istotnych instytucji, tj. urząd, poczta, bank, szkoła, kościół; – dobrze rozwinięta infrastruktura usługowo-handlowa; – działalność CUS (a w tym pozyskiwanie środków na projekty służące zaspokajaniu potrzeb społecznych miejscowej ludności); – aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców; – rozpoznawalność gminy;	– ukształtowanie terenu problematyczne w okresie zimowym; – brak odpowiednio rozwiniętej komunikacji publicznej; – brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów; – brak możliwości rozwoju osobistego (zajęcia hobbystyczne dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych); – brak aktywności wolontariackiej mieszkańców odpowiadającej zapotrzebowaniu; – brak specjalistycznej opieki medycznej, szczególnie dla osób starszych; – brak odpowiadającej potrzebom liczby miejsc w Klubie Seniora; – brak wsparcia osób starszych w codziennym funkcjonowaniu, np. w postaci regularnej pomocy sąsiedzkiej na poziomie adekwatnym do oczekiwań; – mała liczba dzieci w rodzinach (szczególnie w Husowie i Tarnawce); – brak posterunku Policji;	Obiektywne
Subiektywne	– poczucie bezpieczeństwa; – przyjazne relacje międzyludzkie, pomocniczość, spokojna egzystencja; – wysoki poziom zadowolenia z życia we własnych miejscowościach; – identyfikacja lokalna; – więzi rodzinne;	– ochładzające się relacje międzyludzkie;	Subiektywne
Subiektywn	– optymizm mieszkańców;	– zanikanie poczucia identyfikacji lokalnej;	Subiektywne

Obiektywne	– powstanie Centrum Usług Społecznych i zwiększenie dostępności usług społecznych; – powstanie Klubu Samopomocy; – programy skierowane do społeczności lokalnych (prorozwojowe, prozatrudnieniowe, prosojalne); – działalność liderów społecznych; – organizacja usług pomocy sąsiedzkiej; – samoorganizacja społeczności lokalnych; – dążenie do stworzenia otoczenia instytucjonalnego (opiekuńczo-wychowawczego, medycznego, socjalnego i kulturalnego) przyjaznego rodzinom z dziećmi (w tym w różnym wieku); – stabilny przyrost naturalny;	– starzenie się społeczności i brak zastępowalności pokoleń powodujące wyludnianie się miejscowości; – brak środków finansowych na realizację działań mających na celu zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej; – brak odpowiedniej liczby osób zaangażowanych w działania wspierające (zawodowo i wolontariacko); – niż demograficzny; – izolacja społeczna dzieci i młodzieży; – emigracja (wewnętrzna i zewnętrzna) rodzin z dziećmi albo osób w wieku produkcyjnym; – płytki rynek pracy;	Obiektywne
	Szanse	Zagrożenia	

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Zestawienie danych dotyczących wieku mieszkańców Gminy Markowa z lat 1995 i 2024 wykazało wyraźną zmianę struktury wiekowej populacji omawianej gminy. Na przestrzeni tych 30 lat wyraźnie zmniejszył się odsetek osób młodszych (do 24 roku życia) na rzecz starszych (tj. powyżej 40 roku życia). W tym czasie odnotowano spadek odsetka dzieci do lat 4 o ok. 4%, dzieci wieku od 5 do 9 lat o ok. 2%, młodych osób w wieku od 10 do 14 lat o ok. 3%, młodzieży w wieku od 15-19 lat o ok. 1%, a tzw. młodzieży starszej, tj. w wieku 20-24 lata o ok. 2%. Natomiast w opisywanym okresie przybyło przede wszystkim osób w wieku 70 lat i więcej o ok. 3%, w wieku 50-54 o ok. 3%, w przedziale od 40 do 44 lat oraz 55-59 po ok. 2%.

Zmiana struktury wiekowej mieszkańców Gminy Markowa w 2024 r. w porównaniu z 1995 r. (Dane w %)

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Najmłodsi mieszkańcy Gminy Markowa w 2024 r., tj. dzieci i młodzież w wieku do 15 roku życia łącznie stanowili ok. 17% ogółu populacji. W tym czasie seniorów, tj. osób w wieku 61 lat i więcej było ok. 25%. Natomiast osób w wieku od 16 do 60 lat w ogólnej liczbie mieszkańców było wówczas ok. 58%. Taka struktura wyraźnie obrazuje problem zjawiska określanego jako starzenie się społeczeństwa. Jest to efekt niżu demograficznego, braku przyrostu naturalnego ludności, które to zjawiska ilustruje „podcięta” podstawa piramidy wieku, z uwagi na to że osób młodszych jest zdecydowanie mniej niż starszych. Co więcej,

począwszy od 1990 r. systematycznie, z niewielkimi wahaniami, rośnie okres życia Polek i Polaków, przez co struktura wiekowa przypomina obecnie bardziej romb, niż trójkąt.

Piramida wieku mieszkańców Gminy Markowa w 2024 r.
(Dane w %, N=6 444)

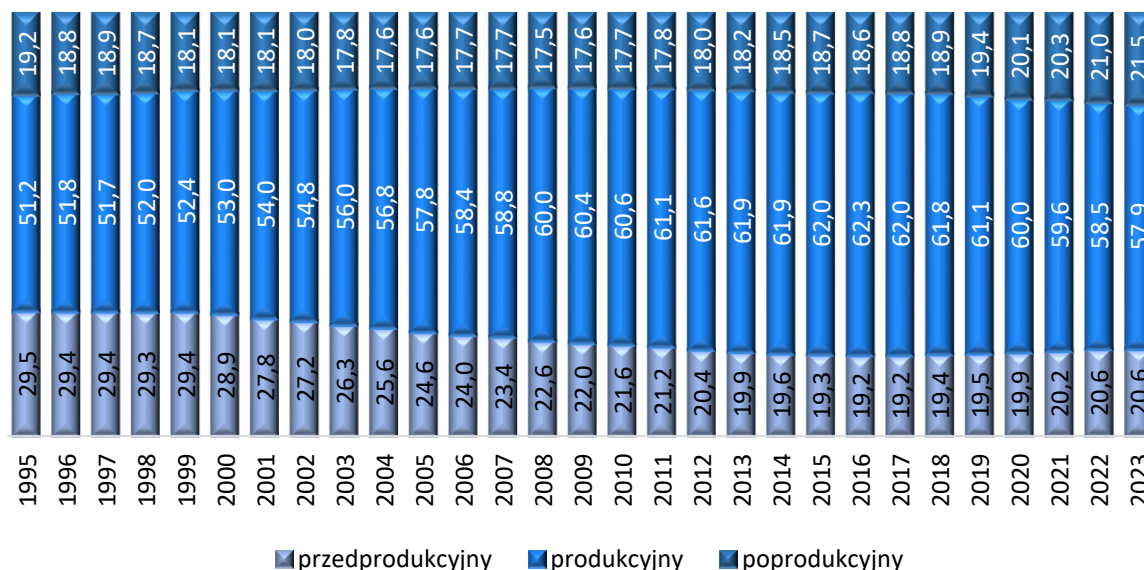

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Perspektywa trzydziestu ostatnich lat wyraźnie pokazuje zmianę struktury wiekowej mieszkańców Gminy Markowa pod względem ich statusu na rynku pracy. W 1995 r. udział dzieci

i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym w populacji mieszkańców omawianej gminy wynosił ok. 30%. W tym samym roku ok. 19% stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Ponad połowa spośród ówczesnych mieszkańców gminy były to osoby w wieku produkcyjnym (ok. 51%). Od tego czasu odsetek dzieci i młodzieży systematycznie spadał, by w 2023 r. osiągnąć poziom ok. 21% populacji. Przy czym minimum w tym kontekście osiągnięto jak dotychczas w latach 2015-16 r., i było to ok. 19%. Jednocześnie można zaobserwować wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym, przy czym przyrost ten relatywnie nie jest duży, i w 2023 r. osiągnął wielkość ok. 22%. Natomiast w latach 1995-2019 kosztem osób w wieku przedprodukcyjnym znacząco wzrósł odsetek osób w wieku produkcyjnym, z odpowiednio ok. 51% do ok. 61%. Jednak od 2020 r. także w tej kategorii społecznej na rzecz osób w wieku poprodukcyjnym rozpoczął się spadek jej udziału w ogólnej populacji mieszkańców Gminy Markowa do wielkości ok. 58% w 2023 r.

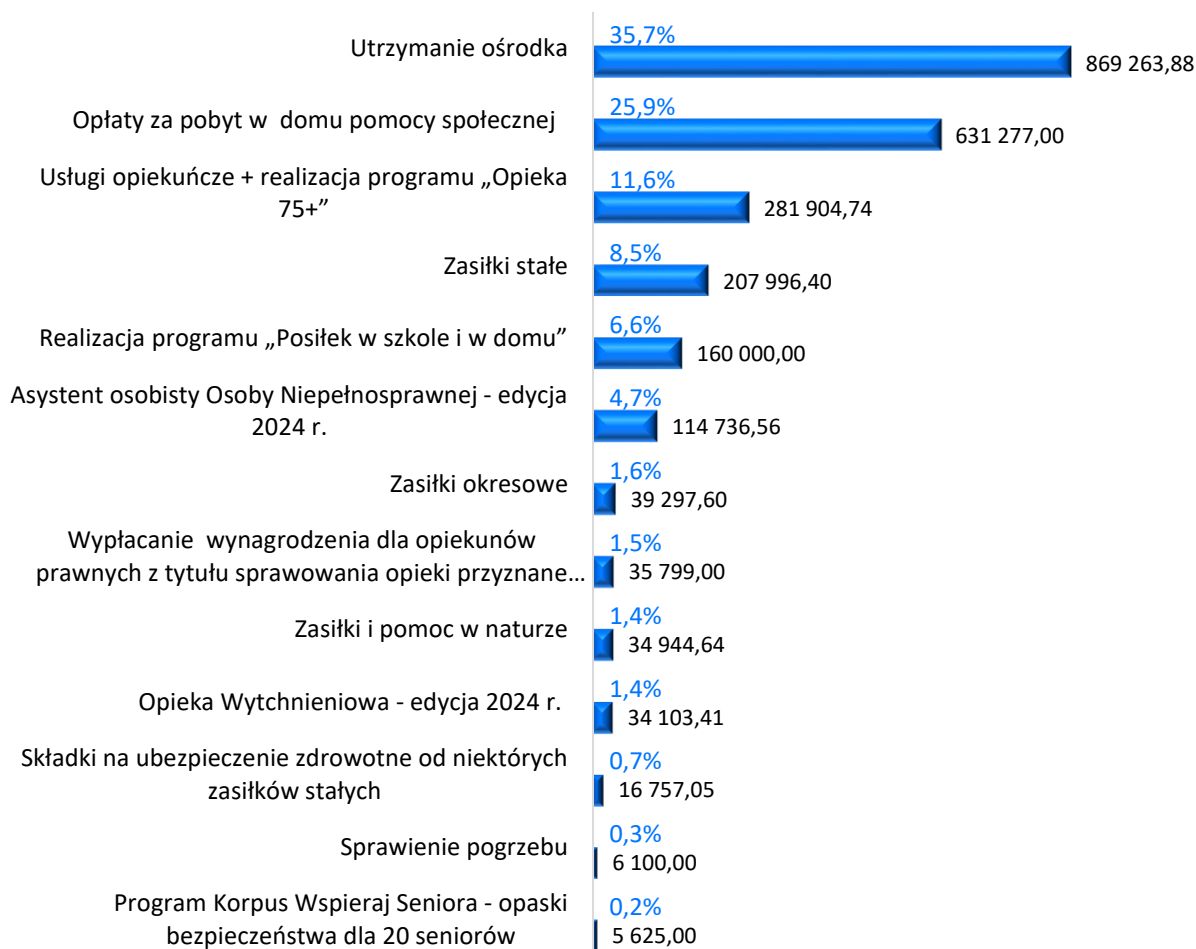
Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Markowa w latach 1995-2023 wg statusu na rynku pracy (Dane w %)

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

W ramach budżetu przeznaczanego na realizację poszczególnych zadań GOPS w Markowej w 2024 r. wydatki na bezpośrednie wsparcie beneficjentów stanowią ok. 64%, w czym największy udział miały opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej (ok 26% ogółu środków). W dalszej kolejności były to takie cele jak: usługi opiekuńcze dla osób w wieku 75 lat i więcej (ok. 12%), zasiłki stałe (ok. 9%), realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” (ok. 7%) oraz asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (ok. 5%). Ponadto były to takie działania i formy wsparcia jak: Program Korpus Wspieraj Seniora (opaski bezpieczeństwa dla 20 seniorów), sprawienie pogrzebu, składki na ubezpieczenie zdrowotne od niektórych zasiłków stałych, opieka wytechnieniowa, zasiłki i pomoc w naturze oraz wypłacanie wynagrodzenia dla opiekunów prawnych z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd, a także zasiłki okresowe. Ponadto w ogólnej puli środków utrzymanie ośrodka pomocy stanowiło ok. 36% budżetu.

**Kwoty przeznaczone na realizację poszczególnych zadań GOPS w Markowej w 2024 r.
(w zł wraz udział procentowy w budżecie)**

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Zgodnie z diagnozą problemy natury społecznej dotyczące osób starszych w Gminie Markowa w opinii uczestników zogniskowanych wywiadów grupowych, tj. seniorów (RS), rodziców (RR) oraz liderów społecznych (RL) to przede wszystkim samotność. To także, potęgujący wspomniany wcześniej problem, brak aktywności niektórych seniorów, i problem z dotarciem do nich z informacją o lokalnych wydarzeniach. W tym kontekście zwrócono również uwagę na trudności z przemieszczaniem się starszych osób, i pojawiająca się w związku z tym potrzeba zapewnienia im wsparcia w postaci transportu. Byłoby to szczególnie pomocne w sytuacji braku dostępu na miejscu w gminie do lekarzy specjalistów oraz dostrzegalnej obojętności niektórych rodzin wobec ich starszych członków.

Ważnym aspektem badań z punktu widzenia zapotrzebowania informacyjnego było ustalenie tego, czy w opinii mieszkańców Gminy Markowa są jakieś szczególne ważne i jednocześnie niezaspokojone potrzeby społeczne mieszkańców gminy, biorąc pod uwagę szczególnie pięć takich kategorii społecznych jak: osoby starsze, w kryzysie bezdomności, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami psychicznymi oraz rodziny z dziećmi.

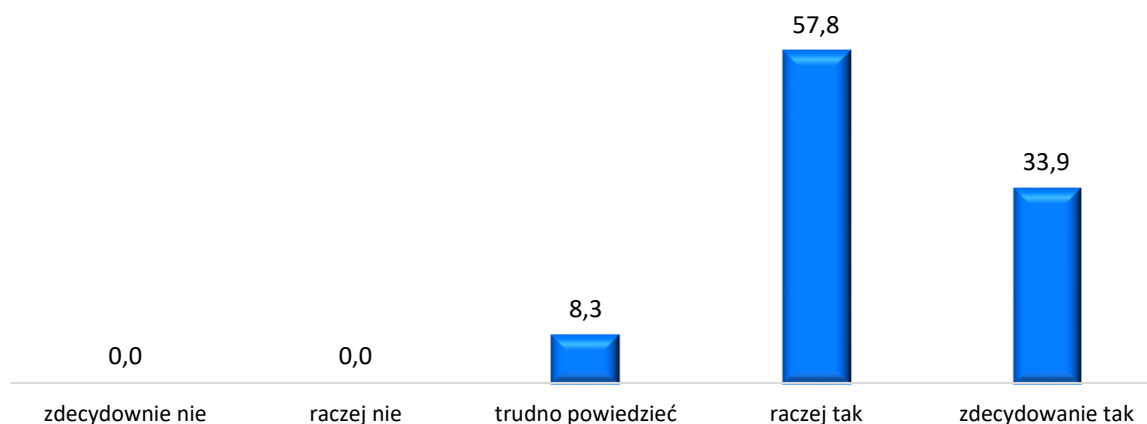
W przypadku osób starszych, w kontekście niezaspokojonych potrzeb, zwrócono uwagę przede wszystkim na takie jak: brak domu dziennego pobytu, brak miejsc w Klubie Seniora, brak domu pomocy społecznej lub środowiskowych domów pomocy społecznej, problem samotności osób

starszych oraz konieczność promocji wolontariatu, potrzebę zwiększenia oferty w zakresie usług opiekuńczych dla osób starszych, problemy natury komunikacyjnej, brak zakładu opieki leczniczej, konieczność organizacji pomocy usługowej w zakresie codziennych potrzeb bytowych, potrzeba w zakresie dostępu do informacji, problem z infrastrukturą handlową, a także oczekiwanie dotyczące wsparcia finansowego osób starszych

Usługi społeczne oferowane przez CUS, które mogłyby być odpowiedzią na potrzeby starszych mieszkańców Gminy Markowa, to w opinii uczestników zogniskowanych wywiadów grupowych, tj. seniorów (RS), rodziców (RR) oraz liderów społecznych (RL) przede wszystkim Kluby Seniora oraz Samopomocy, przy czym wskazywano tu na potrzebę wydłużenia czasu działalności tego typu podmiotów oraz zapewnienie dużych przestrzeni przeznaczonej dla większej liczby osób, z uwagi na znaczny popyt wśród osób starszych na tego typu usługi. Ponadto w tym kontekście wspomniano również o wsparciu dla osób niepełnosprawnych, a także o pomocy sąsiedzkiej oraz o transporcie dla osób w podeszłym wieku.

Utworzenie Klubu Samopomocy w Gminie Markowa jako miejsca spotkań, aktywizacji i wsparcia osób starszych z terenu wspomnianej gminy w opinii przeważającej większości jej badanych mieszkańców przyczyni się do polepszenia jakości życia seniorów (ok. 92%). Jedyne ok. 8% uczestników badań nie potrafiło zająć jednoznacznego stanowiska w omawianej kwestii. Ponadto nie udzielono żadnej odpowiedzi, która wskazywałaby, że powstanie Klubu Samopomocy nie niesłoby korzyści dla seniorów.

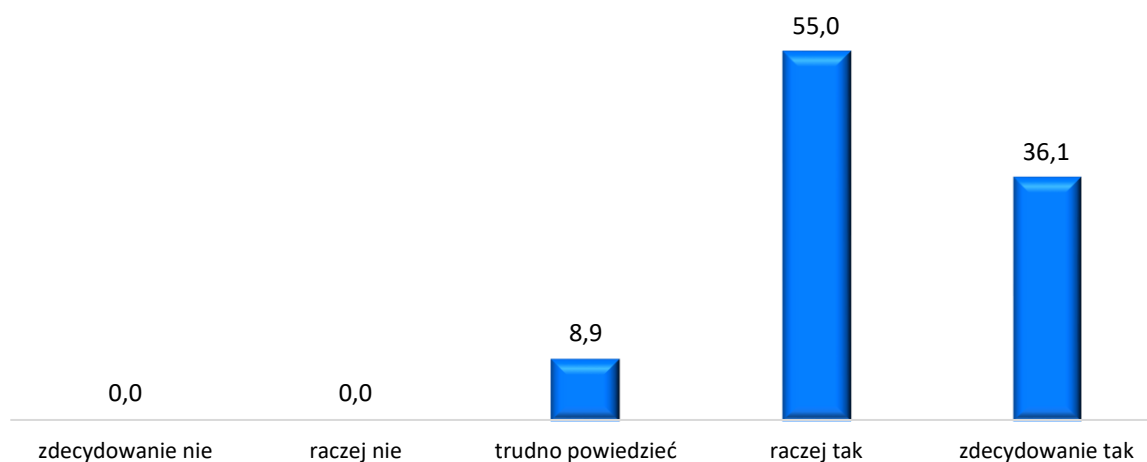
**Polepszenie jakości życia seniorów w efekcie utworzenia Klubu Samopomocy
w opinii mieszkańców Gminy Markowa
(Dane w %, N=180)**

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Działania zmierzające do zorganizowania dla osób starszych, samotnych lub chorych wsparcia ze strony ich sąsiadów, w tym m.in. w postaci pomocy w wykonywaniu codziennych zadań, tj. zakupy, gotowanie, towarzyszenie w wizytach lekarskich itp.) w opinii przeważającej większości uczestników badań mają szansę skutecznie przyczynić się do polepszenia jakości życia seniorów (ok. 91%). Jedyne ok. 9% respondentów nie potrafiła jednoznacznie ustosunkować się do tej kwestii. Ponadto nie odnotowano żadnej odpowiedzi wskazującej na brak tego typu korzyści.

**Polepszenie jakości życia osób starszych w związku z organizacją wsparcia dla nich
ze strony ich sąsiadów w opinii mieszkańców Gminy Markowa
(Dane w %, N=180)**

Źródło: raport z badań diagnostycznych zrealizowanych na potrzeby organizacji Centrum Usług Społecznych w Markowej

Z raportu diagnozy wynika, że potrzeby mieszkańców Gminy Markowa w odniesieniu do usług społecznych świadczonych przez GOPS w Markowej – najbardziej oczekiwanym wsparciem natury społecznej jakie zostało wyrażone w badaniach są działania na rzecz osób starszych (np. Kluby Seniora); ponadto w tym kontekście wspominano też o usługach zdrowotnych i opiekuńczych wspierających osoby z niepełnosprawnościami. Potrzeby mieszkańców Gminy Markowa w zakresie aktywizacji osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem utworzenia Klubu Samopomocy – utworzenie wspomnianego klubu, jako placówki służącej m.in. aktywizacji osób starszych spotkało się z gremialnym poparciem uczestników badań.

W zakresie wsparcia społecznego, w tym szczególnie dla osób starszych – przeważająca większość uczestników badań stwierdziła, że w razie zaistnienia takiej potrzeby ma możliwość uzyskania pomocy ze strony osób bliskich, rodziny, sąsiadów lub znajomych; także przeważająca większość respondentów przyznała, że w ich otoczeniu są osoby gotowe udzielić im różnego rodzaju wsparcia, przy czym przede wszystkim mowa tu o najbliższej rodzinie, ale znacząca część badanych wspomniała w tym kontekście także o sąsiadach, dalszej rodzinie i osobach znajomych. Ocena mieszkańców Gminy Markowa w odniesieniu do zasadności organizacji pomocy sąsiedzkiej dla osób starszych zdecydowana większość badanych mieszkańców gminy stwierdziła, że ma dobre relacje ze swoimi sąsiadami; przeważająca większość respondentów wyraziła opinię, wskazującą iż organizacja wsparcia dla osób starszych ze strony sąsiadów polepszy jakość życia seniorów mieszkających w gminie. Zakres pomocy udzielanej przez mieszkańców Gminy Markowa swoim sąsiadom – zdecydowana większość respondentów przyznała, że udziela pomocy swoim sąsiadom, przy czym przeważnie robi to od czasu do czasu; przede wszystkim była tu mowa o odwiedzinach i dotrzymywaniu towarzystwa, ale także o drobnej pomocy w gospodarstwie domowym oraz pomocy w przemieszczaniu się); natomiast najczęstszym powodem braku pomocy sąsiadom był zły stan

zdrowia, który nie pozwala na angażowanie się w pomaganie innym osobom; ponadto większość osób, które nie udzielały dotąd pomocy sąsiadom zadeklarowała gotowość do takiej działalności, z różną częstotliwością, tj. w przypadku częstych działań tego typu przeważnie była mowa o pomocy w przemieszczaniu się oraz o robieniu zakupów, ale jednak w omawianym kontekście dominowały deklaracje dotyczące nakładów czasu najczęściej mieszczące się w tzw. granicach rozsądku (tj. od czasu do czasu), i były to takie formy wsparcia jak: odwiedziny i dotrzymywanie towarzystwa oraz drobna pomoc w gospodarstwie domowych.

5. Charakterystyka osób objętych programem

Przewiduje się, że programem zostanie objętych 35 osób, w tym: 65% Kobiet. Będą to osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

Wskazana wyżej przewidziana liczba osób czy rodzin korzystających z usług społecznych stanowi prognozę. Faktyczna liczba osób może ulec zmianie i będzie podlegała bieżącemu monitorowaniu. W praktyce zależy od każdorazowo zgłoszonych przez mieszkańców korzystających z usług Centrum Usług Społecznych w Markowej potrzeb.

Wszystkie osoby to osoby zamieszkujące na obszarze Gminy Markowa w powiecie łańcuckim w województwie podkarpackim w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego.

6. Usługi społeczne realizowane w ramach programu usług społecznych

Katalog usług społecznych oferowanych dla mieszkańców gminy przez Centrum Usług jest określony w art. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych oraz wnioski i rekomendacje z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. Został on ustalony w sposób partycypacyjny ze społecznością lokalną.

Usługi społeczne z zakresu pomocy społecznej						
Lp.	Nazwa i zakres usługi	Odbiorcy usługi	Tryb kwalifikowania	Liczba godzin usługi	Planowana liczba osób objętych programem	Źródło finansowania
1.	Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze - w miejscu zamieszkania obejmuje obok usług opiekuńczych (10h/msc) m.in.. pielęgnację (2h/msc) jako wspieranie	Mieszkańcy Gminy Markowa powyżej 60 r. ż., samotni, potrzebujący wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niekorzystająca z usług tożsamyh, nie objęta	Wniosek wraz z wymaganymi załącznikami określone w Regulaminie naboru i uczestnictwa w Projekcie pn. "Centrum Usług Społecznych w Markowej" złożony przez	18 godzin w miesiącu	10 osób	W okresie od 01.07. 2025 r. – 30.06.2027 r. usługa współfinansowana z Projektu „Centrum Usług Społecznych w Markowej” o numerze FEPK.07.18-IP.01-0011/24-00, EFS+ , oraz

	procesu leczenia, rehabilitację fizyczną (6h) i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.	równocześnie wsparciem w ramach tego samego rodzaju usług w projektach realizowanych z Priorytetu 8- RLKS SZOP FEP 2021-2027 i programach krajowych, szczególnie z programu FERS 2021-2027	osobę zainteresowaną, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.			odpłatność uczestników zgodnie z obowiązującymi uchwałami Rady Gminy Markowa
2.	Klub Samopomocy – stacjonarne miejsce świadczenia usług tj: -usługi opiekuńcze obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem, zajęcia grupowe (73h/msc) w ramach sekcji zdrowie, edukacyjnej i manualnej, zajęcia indywidualne (6h/msc): konsultacje psychologiczne, dietetyczne, inne wg potrzeb	Mieszkańcy Gminy Markowa powyżej 60 r. ż., potrzebujący wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niekorzystająca z usług tożsamyh, nie objęta równocześnie wsparciem w ramach tego samego rodzaju usług w projektach realizowanych z Priorytetu 8- RLKS SZOP FEP 2021-2027 i programach krajowych, szczególnie z programu FERS 2021-2027	Wniosek wraz z wymaganymi załącznikami określone w Regulaminie naboru i uczestnictwa w Projekcie pn. "Centrum Usług Społecznych w Markowej" złożony przez osobę zainteresowaną, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.	80 godzin w miesiącu	20 osób	W okresie od 01.07. 2025 r. – 30.06.2027 r. usługa współfinansowana z Projektu „Centrum Usług Społecznych w Markowej” o numerze FEPK.07.18-IP.01-0011/24-00, EFS+ , oraz odpłatność uczestników zgodnie z obowiązującymi uchwałami Rady Gminy Markowa
3.	Usługi sąsiedzkie –	Mieszkańcy Gminy	Wniosek wraz z wymaganymi	18 godzin	5 osób	W okresie od 01.07. 2025 r. –

	obejmują w swoim zakresie pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.	Markowa powyżej 60 r. ż., potrzebujący wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niekorzystająca z usług tożsamyh, nie objęta równocześnie wsparciem w ramach tego samego rodzaju usług w projektach realizowanych z Priorytetu 8- RLKS SZOP FEP 2021-2027 i programach krajowych, szczególnie z programu FERS 2021-2027	załącznikami określone w Regulaminie naboru i uczestnictwa w Projekcie pn. "Centrum Usług Społecznych w Markowej" złożony przez osobę zainteresowaną, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego	w miesiącu		30.06.2027 r. usługa współfinansowana z Projektu „Centrum Usług Społecznych w Markowej” o numerze FEPK.07.18-IP.01-0011/24-00, EFS+ , oraz odpłatność uczestników zgodnie z obowiązującymi uchwałami Rady Gminy Markowa
--	--	--	--	------------	--	---

Dodatkowo realizowane będą usługi społeczne z zakresu pobudzania aktywności obywatelskiej – warsztaty międzypokoleniowe z organizacją inicjatyw lokalnych po warsztatach.

7. Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie

Osoby chcące skorzystać z usług społecznych założonych w Programie Usług Społecznych muszą być mieszkańcami Gminy Markowa.

Kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie usług społecznych, odbywać się będzie za pośrednictwem Centrum, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.

Tryb zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych składa się z następujących etapów:

1. Złożenie przez Wnioskodawcę formularza wraz z oświadczeniami o spełnianiu określonych w Programie warunków do korzystania z usług społecznych.
2. Rozpoznanie przez Koordynatora Indywidualnych Planów Usług Społecznych indywidualnych potrzeb Wnioskodawcy. Rozpoznanie może obejmować zwrócenie się do Wnioskodawcy o udokumentowanie spełnienia przez niego określonych w programie warunków niezbędnych do zakwalifikowania, w tym informacji o sytuacji zdrowotnej, życiowej, rodzinnej i materialnej.
3. W przypadku potrzeby koordynacji usług społecznych określonych w programie usług społecznych, które mają być udzielane osobie zainteresowanej w okresie nie krótszym niż 3 miesiące Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych opracowuje Indywidualny Plan Usług Społecznych.

4. Zatwierdzenie Indywidualnego Planu Usług Społecznych przez Dyrektora Centrum Usług Społecznych lub Organizatora Usług Społecznych na podstawie upoważnienia.
5. KIPUS może nie zakwalifikować Wnioskodawcy do usług społecznych w sytuacji ograniczeń i limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację Programu lub wskutek niespełnienia warunków określonych w programie niezbędnych do zakwalifikowania. W takiej sytuacji Wnioskodawca otrzymuje decyzję administracyjną o niezakwalifikowaniu do usługi podpisanej przez Dyrektora Centrum usług Społecznych lub upoważnionego Organizatora Usług Społecznych.

8. Opłaty i ulgi na usługi społeczne

Usługi społeczne współfinansowane będą ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach realizowanego projektu „Centrum Usług Społecznych w Markowej” w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Priorytet nr FEPK.07 „Kapitał ludzki gotowy do zmian” Działanie 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne w społeczności lokalnej.

Do określenia odpłatności za usługi tj., specjalne usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie i Klub Samopomocy stosuje się obowiązujące uchwały Rady Gminy Markowa, zgodnie z którymi ustalona jest wysokość odpłatności

W przypadku uruchomienia dodatkowych usług społecznych tryb przyznawania, zasady odpłatności wynikać będą z obowiązujących przepisów prawa bądź podjętych uchwał rady gminy.

9. Sposób dokumentowania spełniania warunków do zakwalifikowania do usług społecznych określonych w Programie

Zakwalifikowanie do korzystania z usług społecznych określonych w Programie:

- 1) odbywa się na podstawie złożonego wniosku wraz z oświadczeniami o spełnieniu określonych w Programie warunków do korzystania z usług społecznych,
- 2) następuje w oparciu o warunki i w trybie wynikającym z Programu,
- 3) następuje z uwzględnieniem limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację Programu,
- 4) może zostać poprzedzone koniecznością złożenia dodatkowych dokumentów potwierdzających m.in. sytuację życiową, rodzinną, zdrowotną,
- 5) może zostać poprzedzone przeprowadzeniem rozeznania potrzeb przez koordynatora indywidualnych planów usług.

Odmowa zakwalifikowania do korzystania z usług społecznych następuje w drodze decyzji administracyjnej w trybie określonym w Kodeksie postępowania administracyjnego.

Informacje niezbędne do zakwalifikowania do korzystania z usługi społecznej określonej w Programie:

- 1) dane osobowe wnioskodawcy, przedstawiciela ustawowego, opiekuna faktycznego,
- 2) wskazanie usługi z katalogu usług,

3) oświadczenie o spełnieniu warunków do uzyskania wsparcia pod odpowiedzialnością karną.

10. Dane osobowe

Pozyskiwanie i przetwarzanie danych osobowych wnioskodawców oraz osób korzystających z usług społecznych i członków ich rodzin odbywać się będzie na podstawie art. 6 pkt 1c i art. 9 pkt 2b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/45/WE (ogólne rozporządzenie o danych osobowych) (Dz.Urz. UE L 119 z 04.05.2016), w związku z ustawą z dnia 19 lipca 2019 o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Pozyskiwanie i przetwarzanie danych odbywać się będzie w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, wynikającego z w/w ustawy (realizacji zadań dotyczących wybranych form świadczeń i/lub uczestnictwa w zajęciach w zależności od potrzeb).

Zakres danych osobowych koniecznych do kwalifikowania osób do uzyskania usług społecznych w ramach Programu obejmuje:

- a) Dane osoby korzystającej z usług społecznych: nazwisko, imię, dane kontaktowe: adres zamieszkania, numer telefonu, adres mailowy, numer pesel, data urodzenia, niepełnosprawność, niesamodzielność;
- b) Dane wnioskodawcy (przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego osoby korzystającej z usług społecznych): nazwisko i imię, dane kontaktowe: adres zamieszkania, numer telefonu, adres mailowy.

11. Organizacja programu usług społecznych i etapy jego realizacji

- 1) Organizatorem programu usług społecznych jest Centrum Usług Społecznych, którego zadaniem będzie:
 - Opracowywanie niezbędnych dokumentów w celu realizacji usług społecznych
 - Koordynacja, udział w realizacji, monitoring Programu Usług Społecznych,
 - Wsparcie merytoryczne w zakresie realizacji programu usług społecznych przez wykonawców,
 - Wyszukiwanie i włączanie jak największej liczby podmiotów mogących realizować usługi społeczne na rzecz mieszkańców,
- 2) Wykonawcą usług społecznych określonych w powyższym programie może być w szczególności:
 - Urząd gminy lub/inna niż urząd gminy jednostka organizacyjna gminy, w tym centrum,
 - Organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wyłoniony na podstawie tej ustawy
 - Podmiot wyłoniony na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień Publicznych
 - Podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej

3) Etapy realizacji Programu Usług Społecznych

Etapy Realizacji Programu Usług Społecznych		Termin realizacji
Etap I	Podjęcie Uchwały Rady Gminy w Markowej w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych, określającego usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej na lata 2025-2027	Maj – czerwiec 2025
Etap II	Koordynowanie realizacji działań związanych z wdrożeniem Programu Usług Społecznych w tym: przygotowanie dokumentacji związanej z wyłonieniem potencjalnych wykonawców i zleceniem usług społecznych, realizacja usług społecznych	czerwiec 2025 - czerwiec 2027
Etap III	Monitorowanie realizacji Programu Usług Społecznych	Na koniec III, IV kwartału 2025, I, II, III, IV kwartału 2026 r., I, II kwartału 2027 r.
Etap IV	Przygotowanie informacji z realizacji Programu Usług Społecznych – zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz udostępnienie jej na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Markowa i CUS	Najpóźniej do 31 października 2027 r.

12. Sposób monitorowania i oceny programu usług społecznych oraz mierniki efektywności jego realizacji

Realizacja Programu Usług Społecznych podlega monitorowaniu w terminach określonych w części dotyczącej organizacji Programu, w tym etapów jej realizacji. Monitorowanie polegało będzie w szczególności na analizie danych ilościowych (dane sprawozdawcze), jakościowych (ankiety, rozmowy) i finansowych gromadzonych w trakcie realizacji Programu.

Opis wskaźników i sposobu pomiaru:

1) Wskaźniki ilościowe:

- Liczba osób korzystających z usług społecznych; sposób pomiaru: wewnętrzna ewidencja wniosków/kwalifikacji;
- Liczba usług społecznych określonych w katalogu usług; sposób pomiaru: Program Usług Społecznych
- Liczba zrealizowanych usług; sposób pomiaru: wewnętrzna ewidencja wniosków/kwalifikacji;
- Liczba podmiotów realizujących usługi społeczne; sposób pomiaru: ewidencja zawartych umów/porozumień/zleceń
- Liczba partnerstw/ porozumień międzysektorowych zawartych w związku z realizacją Programu Usług Społecznych; sposób pomiaru: ewidencja zawartych umów/porozumień
- Liczba zawartych indywidualnych planów usług społecznych; ewidencja indywidualnych planów usług społecznych
- Liczba działań wspierających; sposób pomiaru: ewidencja działań/wydarzeń

- 2) Wskaźniki jakościowe realizowanych usług (w tym spełnienia standardów):
- a) Poziom zadowolenia odbiorców usług: sposób pomiaru: ankieta zadowolenia;
 - b) terminowość wykonanych usług: sposób pomiaru: ankieta;
 - c) kompetencje osób realizujących usługi: sposób pomiaru: ankieta;
 - d) dostępność usług w zakresie odpowiadającym potrzebom mieszkańców: sposób pomiaru: ankieta
 - e) czytelność i dostosowanie procedur udzielania usług, sposób pomiaru: ankieta

Po zakończeniu realizacji Programu Usług Społecznych sporządzona zostanie informacja z realizacji Programu. Informacja udostępniona jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Centrum. Zakres informacji określa art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

13. Budżet programu oraz źródła jego finansowania

Od 1 lipca 2025 r. do 30 czerwca 2027 r. Program Usług Społecznych w Gminie Markowa będzie współfinansowany z projektu pn. „Centrum Usług Społecznych w Markowej” o numerze FEPK.07.18-IP.01-0011/24-00.

Całkowita wartość wydatków kwalifikowalnych Projektu wynosi: 2 917 064,80 zł.

Łączna wysokość dofinansowania Projektu wynosi: 2 771 210, 30 zł

Wkład własny wynosi: 145 854,50 zł.